

Datum
2021-09-08

Diarienummer
KS-2021/1607.109

Handläggare
Maria Sundblad
Maria.Sundblad@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51) – svar på remiss från Miljödepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Yttrande enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 8 september 2021, överlämnas som svar på remissen Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar, SOU 2021:51.

Sammanfattning

Huddinge kommun har av Miljödepartementet remitterats SOU 2021:51 - Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar.

Utredningen har haft två huvuduppdrag: dels att se över artskyddsförordningen med fridlysningsreglerna, dels att förbättra förutsättningarna för arbetet med att förebygga, upptäcka och lagföra artskyddsrelaterad brottslighet.

Artskyddsutredningen utgör en gedigen genomgång över relevanta områden inom ramen för det uppdrag som givits, såväl avseende internationell rätt, EU-rätt, nationell rätt som dess tillämpning och praxis.

Det är positivt att utredningen framför förslag för att förhindra artskyddsbrott, som exempelvis förbud mot privata samlingar av fågelägg och även täpper till håll i lagstiftningen som försvårat arbetet mot illegal handel med hotade djur.

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har av Miljödepartementet remitterats SOU 2021:51 - Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar (bilaga 2).

Utredningen i korthet

Utredningen har haft två huvuduppdrag: dels att se över artskyddsförordningen med fridlysningsreglerna, dels att förbättra förutsättningarna för arbetet med att förebygga, upptäcka och lagföra artskyddsrelaterad brottslighet.

Utgångspunkten har varit att det är vårt gemensamma ansvar att uppnå en balans där fridlysta arter ska kunna samexistera med mänsklig verksamhet i ett varierat vardagslandskap kompletterat med skyddade områden. En annan utgångspunkt

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2021-09-08

Diarienummer
KS-2021/1607.109

har varit att värna äganderätten genom att stärka rättssäkerheten och öka förutsägbarheten genom ett tydligt regelverk.

Syftena med utredningen har således varit att å ena sidan föreslå ett effektivt skydd för arterna som är utformat utifrån skyddsbehovet, å andra sidan den privata äganderätten i skogen som ska värnas och stärkas på olika sätt, bland annat genom att stärka rättssäkerheten och överväga om en ersättningsrätt ska införas. De båda syftena ses i utredningen som jämställda.

Utredningen har utgått från de två jämställda skogspolitiska målen om produktion och miljö som vägleder skogspolitiken enligt principen om frihet under ansvar.

Utredningen har därför, i likhet med 1990 års skogspolitiska kommitté, ansett att det funnits skäl att dela in marken efter behovet av hänsyn. Det handlar då om vardagslandskapet, känsliga områden och områden med behov av säkerställande.

Konsekvenser för kommunen

Utredningens förslag berör kommuner i egenskap av fastighetsägare och utövare av viss tillsyn samt i arbetet med planläggning av mark och vatten då fridlysningsbestämmelserna kan aktualiseras.

Vad avser fridlysningsförslagen anges att bedömningen är att förslagen inte får några effekter för kommuner eller regioner, eller innebär några förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter respektive grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till klimat- och stadsmiljönämnden (bilaga 3). Ärendet har beretts mellan kommunstyrelsens förvaltning och miljö- och bygglovsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Samberedande förvaltningar anser att artskyddsutredningen utgör en gedigen genomgång över relevanta områden inom ramen för det uppdrag som givits, såväl avseende internationell rätt, EU-rätt, nationell rätt samt dess tillämpning och praxis.

Det är positivt att utredningen framför förslag för att förhindra artskyddsbrott, som exempelvis förbud mot privata samlingar av fågelägg och även täpper till håll i lagstiftningen som försvårat arbetet mot illegal handel med hotade djur.

Det är olyckligt att inte direktivet omfattar jakt-, fiske- och skogslagstiftningen även om miljöbalken ska gälla parallellt med dessa sektorslagar. Det skulle ha gett utredningen en större chans att harmonisera lagstiftningen.

Förslaget om livsmiljöunderlaget som ska vägleda beslut om när, var och hur olika former av exploatering får ske är visserligen bra men samberedande förvaltningar hade gärna sett att verktyget "livsmiljöunderlag" som presenteras i utredningen skulle utvecklas ytterligare, där det även borde tillsättas mer resurser för åtgärdsprogram för hotade arter.

Datum
2021-09-08

Diarienummer
KS-2021/1607.109

Utredningen har lyft fram att Artportalen i nuläget är den viktigaste och mest lättillgängliga källan gällande kunskap om artfynd för markägare, verksamhetsutövare, allmänhet och myndigheter. Samberedande förvaltningar instämmer i detta, där kommunen använder Artportalen i den dagliga verksamheten. Det är positivt att Statskontoret föreslås få i uppdrag att utreda SLU Artdatabankens huvudmannaskap, formella myndighetsroll och funktion som kunskapscentrum för arter och biologisk mångfald samt föreslå en långsiktig finansiering av verksamheten.

Biologisk mångfald och artskydd

Andelen rödlistade arter ökar jämfört med tidigare år och visar på en negativ trend för den biologiska mångfalden i Sverige. Det som påverkar flest rödlistade arter i Sverige är markanvändningen inom jord- och skogsbruket.

Utredningen behandlar fridlysningsbestämmelserna. Fridlysning av en art kan ske antingen genom att Sverige ska uppfylla sina internationella eller EU-rättsliga förpliktelser eller genom att Sverige själv beslutat om det. Dock är fridlysning inte ett tillräckligt instrument för att stärka och skydda mångfalden inom organismgruppen svampar.

Enligt ArtDatabanken finns det runt 10 000 svamparter i Sverige. I rödlistningsprocessen har omkring 3 600 arter bedömts och cirka 850 arter, nästan en fjärdedel, faller inom någon rödlistningskategori. Endast fem arter svampar är fridlysta och inga svampar omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. Enligt rödlistan är slutavverkning av kontinuitetsskogar den enskilt största påverkansfaktor som utarmar svampfloran på ett storskaligt sätt. Vidare missgynnas svamparter knutna till kvävefattiga miljöer som naturbetesmarker och intilliggande brynmiljöer av igenväxning orsakad av utebliven hävd.

Detta innebär att instrumentet fridlysning, så som det kommer i uttryck för svampar, inte på långa vägar bidrar till en god bevarandestatus av populationer inom denna organismgrupp. Samberedande förvaltningar menar därför att fler nationella arter bör ges samma starka skydd som de arter som skyddas enligt EU-rätten eller att de ska omfattas av denna.

Ett talande exempel för detta är svampen jättemusseron (*Tricholoma colossus*), som finns i Huddinges naturreservat. Enligt Skogsstyrelsen (Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning, 2019) är jättemusseron en mycket bra indikator på skyddsvärd tallskog, svampen bildar *mykorrhiza* (komplexet mellan en svamps svamptrådar och en växts rötter) med tall. Jättemusseron är sannolikt en kvarleva (relikt) på sina växtplatser då nyetablering troligen sker ytterst sällan. Skogsstyrelsen menar också att Sverige och Norge sannolikt har merparten av den europeiska populationen och då därmed ett särskilt ansvar för artens bevarande. Trots detta utomordentligt viktiga bevarandevärde är den inte upptagen i art- och habitatdirektivet eller är fridlyst. Jättemusseronen är dock rödlistad som sårbar (VU).

Datum
2021-09-08

Diarienummer
KS-2021/1607.109

Ersättning för intrång

Förslaget i utredningen om ersättning innebär att det nu finns en möjlighet för markägare att få ersättning för intrång i pågående markanvändning när ett beslut tas om skydd av fridlysta arter. Samberedande förvaltningars förhoppning är att utredningens ersättningsförslag bidrar till att minska konflikter gällande markanvändning och bevarande av biologisk mångfald samt öka legitimiteten av artskyddet.

Hållbarhetsaspekter och barnrätten

Utredningens förslag bedöms ha positiv inverkan på miljön, något som i sin tur även är positivt för barns hälsa och välmående.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inte några ekonomiska eller juridiska konsekvenser, utöver vad som redovisats ovan vad gäller konsekvenser av ett eventuellt framtida genomförande av utredningens förslag.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Huddinge kommuns yttrande
- Bilaga 2. Remiss: Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar, SOU 2021:51:
Del 1:
https://www.regeringen.se/49ca79/contentassets/97160ca163f04c6383b4dec006659d52/sou-2021_51_vol.1_webb.pdf
Del 2:
https://www.regeringen.se/49ca92/contentassets/97160ca163f04c6383b4dec006659d52/sou-2021_51_vol.2_webb.pdf
- Bilaga 3. Klimat- och stadsmiljönämndens remissvar

Beslutet ska skickas till

Miljödepartementet
Klimat- och stadsmiljönämnden